

MAGYARAI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

XI. Pius pápa temetése

**Hármas koporsóba foglalták a holttestet.
A koporsó ünnepélyes lezárása**

**A vatikáni grottákban, Szt Péter
sirja közelében helyezték a halot-
tat örök pihenőre**

Rómából jelentik: Amint legutóbbi számunkban már jelentettük, kedden délben 12 órakor bezárult a gyászoló közönség elöl a Szent Péter-bazilika kapuja. Délután 4 órakor megkezdődött XI. Pius pápa temetésének gyászszertartása. A szertartás az ősi hagyományok szerint folyt le és teljes 3 órahosszat tartott. Ez idő alatt a templomban csak a Rómában tartózkodó bíborosok, a pápa rokonai, a római nemesek, a diplomáciai testület tagjai, valamint Milánó és a pápa szülővárosának, Desio-nak küldöttsége vehetett részt.

A gyászszertartás azzal kezdődött, hogy a katedrálisban fekvő Szentatya holttestét a vatikáni káptalan dékánja megáldotta. Ezután a bazilika középső hajójába, az úgynevezett kanonokok kápolnájába vitték a vatikáni trónhordozók a pápa holttestét, ahol azt hármas koporsóba helyezték. Az első koporsó ciprusfából készült, ebbe fektették a pápai káplánok a nemes testőrség segítségével a főpapi díszbe öltöztetett holttestet. Magister Respighi, az apostoli szertartások prefektusa előbb fehér szemfedőt borított a halott arcára, majd testét piros lepellel borította le. Azután a maiordomus két erszényt helyezett a koporsóba, amelyek XI. Pius pápa uralkodása ideje alatt vert pénzérmeiket tartalmazták. Majd a maiordomus ólomdobozt tett be a koporsóba s ebben a dobozban a pápa életéről és működéséről szóló történeti leírást helyezték el. Majd az első koporsót egy cinkkoporsóba helyezték, azután a harmadik, mahagoni-fából készült

koporsóba tették be az immár két koporsó által őrzött testet. Ekkor Respighi pápai szertartásmester felkérte a bíborosokat, hogy járják körül a koporsót. Valamennyi bíbo-

Egymillió ember a végső búcsúzásán

Rómából jelentik: Az olasz sajtó több oldalas leírásokban foglalkozik a pápa temetési szertartásaival. A cikkek egyöntetűen kiemelik, hogy soha egyetlen pápa halála iránt sem nyilvánult meg olyan hatalmas arányú részvétel, mint most, XI. Pius halála alkalmából. A lapok megállapítják, hogy vasárnap reggeltől kedd délig, tehát két és fél nap alatt kereken egymillió ember vonult

ros egyenként körüljárta a pápa koporsóját és azt megáldotta. A lezárt koporsókat a templom címeres bíborosa, a maiordomus és a Camerlengo külön-külön pecséttel látták el.

A kriptába tétel szertartása

A lepecsételés után magister Ferraro térdenállva felolvasta a koporsó lezárásáról szóló okmányt, magister Bacci felolvasta a koporsóba helyezett élettörténetet és méltatást. Ezután gyászleppellel bevont kocsira helyezték a koporsót és a menet megindult a confessio-oltár felé.

Az oltár előtt már fel volt bontva a templom kőpadozata és a kibontott részt a káptalan tagjai, a nemesek, a bíborosok, a családtagok és a diplomáciai testület tagjai állták körül. A koporsót külön leeresztő szerkezetre helyezték, melyen leengedték abba az üregbe, ahol XI. Pius holtteste pihenni fog. A nagy pápa koporsója a vatikáni grottákban X. Pius és XV. Benedek koporsója mellé került.

A gyászszertartás befejezéseként utolsó abszolutiót adtak a Szentatya és azután az üreget befalazták. A vatikáni grotta, ahol most már XI. Pius pápa holtteste pihen, a legméltóbb hely erre a célra. Itt nyugszik Szent Péter apostol több apostoltársával, valamint körülöttük pihennek a vértanúk, szent pápák, hitvallók, fejedelmek és királyok. Most ezeknek a nagy halottaknak a száma egy olyan újabb nagy halottal növekedett, akinek személye 17 esztendőn át világtörténelmet jelentett..

fel utolsó búcsúzásra XI. Pius pápa ravatala előtt.

Gyász-istentisztelet a temesvári székesegyházban XI. Pius pápáért

Temesvár. Saját tud. A székesegyházban pénteken délelőtt tizenegy órakor lesz a gyászistentisztelet XI. Pius pápáért. Pacha Agoston dr. megyéspüspök tartja, a hatóságok képviselteinek jelenlétében, akiket a részvételre meghívtak.

Visszaemlékezések a nagy pápára

XI. Pius a maga személyében mindig egyesítette a szobatudóst a sportemberrel.

De nem volt ő amolyan tuat-turista, aki néha napján a nyakába veszi a nagyvilágot és felmászik egy hegyre, azután pihen babérain. XI. Pius a legbuzgóbb, a leggyakorlottabb, a legkitartóbb alpesi turisták közé tartozott.

Még mint don Achille Ratti életének huszonötödik évétől a negyvenedik évéig az alpinizmus történetében is ritka dolgokat művelt.

Egyik turista-társa élénk színekkel festi egyik cikkében don Rattit, amint teljes és szabályszerű turista-felszerelésben rendre bejárja a Mont Blanc, a Mont Cervin vagy a Jungfrau felhőkbe vesző csúcsait.

Kedvesen emlékezik meg a pápáról édes testvére, Fermo Ratti:

„Ugy emlékszem mindenre, mintha tegnap történt volna. Az elemi iskolát együtt jártuk. Ő nagyon szorgalmas és lelkiismeretes tanuló volt, de a játékot is nagyon szerette. Nagyon élénk volt. És minő gyalogló! Ha vele mentünk, alig birtuk követni; főleg amikor a prépost, nagybácsinknál nyaraltunk, tette meg legnagyobb túráit. Már korán megnyilatkozott benne az a nagy alpesi hegymászó, aki később egy tanár-barátjával és Gardini vezetővel először mászta meg az olasz oldalon a Monte Rosa hegyét.

Azelőtt katonáinknak, ha el akarták érni a hegy csúcsát, mindig idegen ország területén kellett egy darabig menniök.

— Mi megtaláljuk az utat hazai földön is!
— Mondotta testvérem.

És hajmeresztő vakmerőséggel, bámulus kitartással nekiment és tényleg megtalálta a csúcsra vezető utat anélkül, hogy idegen földre tette volna lábát. Ezt az utat ma is Rattit utnak nevezik“.

Ez 1899 július 30. és 31-én történt.

Az említett tanár don Grassetti volt. A svájci Alpesi klub kiadásában megjelent *Guide des Alpes valaisiennes* körülményesen írja le Achille Ratti felfedező expedícióját: sikerének emlékét az alpinizmus aranykönyvében is megörökítették.

A hegy megmászása húsz óránál tovább tartott és majdnem katasztrófával végződött. Rattit és két társát majdnem eltemette a lavina. Az egész éjjelt virrasztva töltötték el halálos félelmek közepete egy védett ponton. Ez alatt a hegy lábánál fekvő Zermatt lakósaik kétségbeestek a turisták sorsa miatt: hamarosan mentőexpedíciót szerveztek és már-már el is indultak, amikor Ratti társaival hirtelen elöt-tük termett. Volt nagy öröm! Valóságos ünnepet ültek a községben!

1921 márciusában, amikor Ratti már varsói nuncius volt, a desioi alpesi klub tiszteletbeli tagjává választotta.

1922 júliusában a val d'Ossola klubja Macugnaban márványtáblával örökítette meg Msgr Ratti híres Mont Rose-i felfedező útját.

Ezek után könnyen érthető, hogy Achille Ratti a Vatikánba is magával vitte turista hajlamait. Még X. Pius pápánál is jobban szereti és gyakorolja a mozgást a szabad levegőn és még inkább lét- és életfeltétele neki a Vatikán kertje.

És XI. Pius alaposan „mozgott“. Kivétel nélkül minden délután négy és öt óra között a pápa a Vatikán kertjében sétált. Ha sétának lehetne nevezni azt, amit ott művelt! Mit szólna pl. XIII. Leó, ha látná fejedelmi méltósággal és pompával lassan és imponálóan tovább vonuló fogatából, melyet testőrök és csendőrök vesznek körül és kísérek nagy szertartásosan, hogyan vágatott végig valóságos gyorsfutó tempójában utódja XI. Pius pápa a Vatikán kertjein!

Ez a rendszeres és teljes erővel űzött *footing* — mely a leggyakorlottabb „távgyalogló“-nak és a legszenvedélyesebb hegymászó turistának is becsületére válnék — a pápánál valóságos életszükséglet. Neki *kellett* mozogni, *ilyen* tempóban *kellett* mozognia, *ilyen* erőlködésével és minden izmának ilyen megfeszítésével, hogy helyrehozza fizikumának egyensúlyát a sok-sok elfoglaltság, kihallgatás, olvasás, tudományos, szellemi munka után.

Bármilyen történet is körülötte, bármilyen érte, bármilyen munka várta, XI. Pius nem is hagyta el sohasem ezt a délutáni egy órás sétáját. Nagy fizikai munkába kerülő gyors mozgása közepette csak a kert lourdesi grottája előtt szokott megállni, hogy kissé kipihenje teste fáradalmait és felüdítse lelkét.

De még az időjárás sem tartotta vissza napi sétáitól a pápát. Még az eső, sőt még a felhőszakadás sem. Sokszor tért vissza sétáiról teljesen átázva, átfázva és kellett tetőtől talpig átöltözködni, megmelegednie.

Sok fejtörést okozott ez a házi orvosoknak.

„Ha legalább esernyőt vienne!“

Esernyőt?

Ki látott pápát esernyővel? XI. Pius — esernyővel!

Az igaz, hogy az esernyő még nem is olyan régen a hatalom és a tekintély szimbóluma volt. Birma királyának pl. ez volt a címe: „A huszonnégy fehér napernyő ura“. Siam királynak trónusát két egymásra állított esernyő ékíti, sőt még az országos nagypüspök is ott ékeskedik az. A török szultánnak szuverén joga volt, hogy esernyőt vigyenek előtte. Kína császára is csak úgy sétált, hogy esernyőt vitte előtte, sőt, ha vadászatra ment, két tuat esernyő ment vele — így írta ezt elő az udvari etikett...

Nálunk a „hangad!“ franciáknál is nagy dolog volt csak a közelmúltban is az esernyő. A híres francia júliusi királyság alatt Lajos Fülöp esernyővel a kezében tartotta meg a katonai nagyparádét. Az esernyő az Orleans-ház féltett klenódiuma volt, el is nevezték „esernyő-

dinasztiá“-nak. Annyira divatba jött az esernyő, hogy az „úri lény“ elengedhetetlen kiegészítő része volt.

Nászajándék el sem volt képzelhető — esernyő nélkül. Camille Doucet, a híres francia drámaíró és akadémikus pl. a menyasszonynak küldött esernyőhöz ékes verset is mellékelte, mely azzal végződött, hogy „immár borus napokban is reám gondolsz édesem!“

De XI. Pius határozottan megvetette az esernyőt. Több szempontból.

Rómában a pap kezében esernyő még csak pár évvel ezelőtt is a képtelenségek közé tartozott.

Amikor e sorok íróját sok évvel ezelőtt Rómába küldötték, a római intézet előljárásága a felvételi leveléhez külön ívet is csatolt, mely a nem kívánatos felszerelési tárgyak között az ominózus esernyőt is szerepeltette. A *sic dictum umbraculum, alias „parapluie“* velünk Rómába nem jöhet... *Monemus... diligenter observes...* Ezt tarsd szigorúan szem előtt „*dilectissime in Christo adolescens...*“ mondotta a nagypüspök okmány.

Nem férfiúhoz méltó. Annál kevésbé paphoz. Hiszen egykoron „erkölcstelen“ volt az a nő is, kinek zsebkendője volt!

De mit is csináltunk volna mi, kispapok az esernyővel Rómában? Ott nem csak a csacsi-ordítás, hanem az eső is kiadósabb, mint máshol. Az ellen még az esernyő sem véd...

Vagy mit használt volna nekünk az esernyő, vagy — *horribile dictu* — a napernyő a sétáinkon?

Amikor a nagy Campagnának nekimentünk, azt az utasítást kaptuk, hogy „ahová állva és menve nem lehet jutni, ott meg kell próbálni csúszva vagy ülve — de mindig szerényen...“ kellett oda esernyő?

Ki látott különben sport embert, turistát esernyővel?

XI. Pius tehát több okból elvi ellensége volt az esernyőnek... Nekivágott anélkül sétáinak.

De a házi orvosok sem tágitottak. Kifogtak a pápán.

Amikor ugyanis az 1924 évi tél sok és alapos esőzése miatt tényleg veszélyesek lehettek a pápa egészségére ezek a séták, a házi orvosok tanácsára a pápa környezete hirtelen elhatározással gyorsan felépítette a vatikáni kertek falai mentén azt a hosszú, tágas, fedett, árkádokkal ellátott folyosót, ahol most már veszély nélkül, kedvére „vágathatott“ Özsentsége.

Azután gondoskodás történt arról is, hogy legyen hol meg-megálljon közbe-közbe, hol kiléphet egy-egy messzelátóra, hol elgondolkozva végignézhethet a Campagnán és szíve szerint feleletet kérhet attól ezernyi kérdésre. Hol van Marius, hol van Sulla és a futó Catilina? Hol van Tibur és mit csinál Sybilla, a római Campagna horzalmas mentője? Messze délfelé pedig ott látszik a tenger fel-fel csillanó ezüst sáva s hol régen drága gályákon evezett a dús-gazdag római világ Ostia márványlépcsőiről Baiae paradicsomába, most elvétve sötétlik a mogányos halászbárka... Azután felesillog az ábrándozó lélekben a messze-messze Mont Rose a Ratti-úttal... Zúgva üti az időt szent Péter harangja...

És a pápa újult erővel neki indult és úgy vágatott, hogy a soros kamarás utána napokon át — hullá.

Az újjáalakult kormány első minisztertanácsi ülése Miron Cristea patriarcha elnöklete alatt

Rendelet jelent meg a magyar lakosságú községekben a magyarnyelvű elemi oktatásról

Bucuresti. Saját tud. Kedden este minisztertanács ült össze, az új kormány megalakulása óta első ízben Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök elnöklete alatt. A minisztertanács folyó kérdéseket oldott meg és este fél nyolckor ért véget.

Bucuresti. Saját tud. A következő rendelkezés jelent meg:

Az elemi iskolai oktatásra vonatkozó törvény 7-ik szakasza értelmében, azokban a helységekben, amelyeknek jelentős számú magyar lakossága és a tanköteles gyermekeknek a törvény által megkívánt száma van, magyar tannyelvű elemi iskolák, vagy állami iskolai magyar tagozatok lesznek létesíthetők. Ez iskolák tanszemélyzetét az elemioktatás törvény 133, 115 és 126 szakaszai értelmében válogatják össze.

Addig is, amíg a tanítók erre a célra egy speciális állami tanítóképző intézetben előkészítettek, alkalmazhatók lesznek a jelenleg működő tanítók közül azok, akik különbüzeti vizsgát tesznek le.

A népkisebbségi gyermekek szülei azt az iskolát választhatják ki gyermekeik számára, amelyet akarnak,

de tisztelhetlen kell tartaniok a törvényes előírásokat és a gyermekek népi hovatartozásának megállapítására vonatkozó elveket.

Ehhez hasonló rendelkezés jelent meg a német népkisebbséghez tartozó gyermekek iskoláztatására vonatkozólag is. E rendelkezés szerint azonban az e célra kirendelendő tanítóknak állami tanítóképzédekben való előkészítése a

saratai és a temesvári magántanítóképzédek tanfolyamának elvégzése után különbüzeti vizsgát fognak letenni s ennek alapján alkalmazhatók lesznek a német tannyelvű iskolákban.

Előnyben részesülnek majd a kinevezéseknél a szebeni, karánsebesi és csernovitzi állami tanítóképzédek német származású végzett növendékei.

Újabb feltűnéstkelő letartóztatások Bucurestiben

Lengyelországba akarták szöktetni Victor Dragomirescut. Repülőszerencsétlenség vezette nyomra a rendőrséget

Bucuresti. Saját tud. Ismeretes, hogy szombaton az otopeni repülőtéren szerencsétlenség történt, amelynek áldozatait: Andrei Costin pilótát és ennek barátját, aki Nitescu Jonnak nevezte magát, súlyosan sebesülve a katonai kórházba szállították. A rendőrség az ügyben lefolytatott vizsgálat során megállapította, hogy Costin Andrei pilóta utitársa nem Ni-

tescu Jon, hanem Victor Dragomirescu legionista vezetőember, akit már régóta keres a rendőrség.

Victor Dragomirescu a Mircea Cantacuzino repülőiskola oktatójával, Andrei Costinnal megegyezett, hogy ez külföldre szállítja őt. Az oktató pilóta annyi benzint vett fel a gépre, amennyi elég lett volna ahhoz, hogy Lengyelországba jussanak, ahova a legionista a hatóságok elől menekülni akart. Alig húsz méter magasságból azonban a gép motorhiba következtében lezuhant. A sebesülteket előbb a katonai kórházba szállították, majd pedig még aznap egy magán szanatóriumba. Az orvosok véleménye szerint mindkét sebesült életben marad.

A rendőrség a két beteg ágyánál családjuk hölgytagjait és egy ügyvédet talált. Victor Dragomirescunál nem volt semmiféle igazoló irat,

A rendőrség letartóztatta e kiszállás alkalmával Natalia Nicolcescu ismert legionistát, aki a rendőrközegek érkezésekor ki akart surrani a sebesültek szobájából.

A szanatóriumba beteg elvtársának állapota iránt érdeklődni jött, de rajtavesztett. Nyilatkozatából és szintén letartóztatott lakótársnőjének, az ugyancsak legionista Margareta Margarithescu diákleánynak a vallomásából kitudnik, hogy Victor Dragomirescu náluk volt megszállva az utolsó öt-hat napon. A két sebesültet őrizet alatt ápolják.

Az eviani menekültügyi bizottság megegyezést talált Németországgal a zsidó kivándorlás elősegítésére

A zsidókérdés Szlovákiában és Lengyelországban

Londonból jelentik: Az eviani menekültügyi értekezlet bizottsága kedden is folytatta értekezletét, melyen meghallgatta Rublee igazgató jelentését. Rublee bizalmas jelentést terjesztett elő a menekült zsidók érdekében Berlinben folytatott megbeszéléseiről. A bizottság felhatalmazta Rublee-t, hogy közölje a német kormánnyal, hogy 5 éven belül elhelyezést nyernek azok a zsidók, akik nem önként vándorolnak ki Németországból. Ezután tudomásul vették azt a bejelentést, hogy egyes magánvállalatok alakulnak meg, amelyek a Németországból kivándorló zsidók finanszírozását és a hatóságokkal való összeköttetést végzik.

Amint Pozsonyból jelentik, Szlovákiában is szőnyegre kerül a zsidókérdés. Tiso miniszterelnök kedden fogadta Stranskyt a szlovák főrabbit, akivel megbeszélést folytatott a londoni zsidó értekezlet eredményeiről és a szlovákiai zsidók kivándorlásáról.

Varsóból jelentik: Joswiak képviselő kedden a képviselőház elé két zsidóellenes törvényjavaslatot terjesztett. Az első megtiltja a névváltoztatást azoknak a polgároknak is, akiket 1918. november 11-ig tehát a független Lengyelország megalapításáig vettek fel az állampolgári névjegyzékbe. A másik törvényjavaslat kimondja, hogy a lengyel kereskedelem és ipar szükségleteinek biztosítása céljából bármely helyiséget rekvizálni lehet.

Bolivia prágai konzulát eltávolították állásából.

Prágából jelentik: Bolivia prágai konzulát, a zsidó származású Lechner Herbertet, a boliviái kormány eltávolította állásából. Lechner

eltávolításának az az oka, hogy a konzul nagyobb pénzüsszegek ellenében bármely menekült zsidónak kiállított Dél-Amerikába szóló útlevelét.

Rómából jelentik: A párizsi Jour című lap római tudósítóját, Guillaumet a római rendőrség felkérte, hogy sürgősen távozzék az olasz fővárosból.

Szovjet-Oroszország a Fekete-tenger körüli országokat közös egyezménybe akarja vonni

Kölcsönös bizottsági kötelezettség tervezése Németország délkelet-európai terjeszkedése megakadályozására

Ankarából jelentik: Török politikai körökben olyan hírek keringenek, hogy a Szovjet külpolitikai vezetői fekete-tengeri egyezményt akarnak előkészíteni. A Szovjet diplomácia legutóbbi sorozatos vereségei után kényszerül erre a tervezettségre. A fekete-tengeri egyezményben a Szovjet-köztársaságon kívül Románia, Törökország és Görögország venne részt. Görögország ugyan nem fekszik a Fekete-tenger mellett, de bekapcsolására földrajzi fekvé-

sénél fogva volna szükség. A szovjet ezt a ter-
vét Bulgária bevonására is ki akarja terjeszteni.

Török politikai körökben még nincsenek tisztában azzal, hogy milyen komoly alapjai vannak ezeknek a híreknek. Ugy vélik azonban, hogy a Szovjet sürgősen együttes biztonsági alapon akarja megszervezni az említett országokat, hogy Délkelet-Európában gátat vessen a németek kelet felé való előretörésének.

Öfelsége aláírta a háztulajdonosok és lakók köteleességére vonatkozó törvényrendelet végrehajtási utasítását

Az ingatlan könyvek betérjesztésének határideje április 23-ától számított 30 nap. — Öt napon belül kell keresztülvézteni az újabb változásokat

Bucuresti. Saját tud. A király aláírta tegnap a háztulajdonosok és lakók köteleességeire vonatkozó törvény nyole szakaszának végrehajtási utasítását.

Az első szakasz kimondja, hogy az ingatlan-tulajdonosok, vagy jogi képviselőjük, a főbérlok, vagy megbízottjaik, akik írásbeli, vagy szóbeli szerződéssel bérbeadnak házakat, lakásokat, vagy szobákat, 1939 április 23-tól kezdődőleg kötelesek kitölteni az ingatlanok könyvének megfelelő rovatait (rubrica), a törvény 3-ik szakaszában előírt büntetések terhe alatt. Az ingatlanok könyvek átadásának, illetve betérjesztésének határideje 30 nap 1939 április 23-tól kezdődőleg, az újabb változásokra vonatkozólag pedig 5 nap, az illető lakrészfoglalásának időpontjától számít-

va. Az ingatlanok könyvek kitöltése a bérlok, albérlok vagy bármilyen más címen elszállásolt egyén személyazonossági iratai és közlései alapján történik. Az irni, olvasni nem tudók ujjlenyomatot adnak, aláírás helyett. Az okmányokat, amelyek alapján a bejegyzések történtek kívánatra fel kell mutatni a rendőrségnek, ellenőrzés céljából.

A további rendelkezések szerint minden lakosnak, honosságra való tekintet nélkül, aki a városi községek és elővárosok területén van lakása köteles ottlétét a tulajdonossal vagy főbérlokvel közölni és személyazonossági iratait rendelkezésükre bocsájtani, az ingatlanok könyv kitöltése céljából. Ugyanez a rendelkezés vonatkozik a más helységekből vagy ugyanazon helységekből való és fizetés nélkül elszállásolt egyénre.

Kormányválság Magyarországon

A kormány köréből cáfolják a válság híreit, de a külső jelenségekből mégis a hírek valóságára lehet következtetni. Teleky Pál lesz az új miniszterelnök

Budapestről jelentik: A Havas-iroda itteni tudósítója meg nem erősített értesülésként azt a közlést adta ki, hogy Imrédy Béla miniszterelnök lemondásra készül. A lemondás oka a miniszterelnök betegsége, de más forrás szerint az, hogy a kormányzó bizonyos elvi fontosságú kérdésekben nem osztja a miniszterelnök nézetét. Ezt a hírt még a keddi nap folyamán illetékes helyről cáfolták, s azt a magyarizatot közölték, hogy a miniszterelnök pár nap óta csakugyan nem járt be hivatalába, de ezt csak könnyebb természetű meghűlése okozta.

Habár a kormány köréből egész keddi napon élénken cáfolták, mintha kormányválságról lenne szó, de azért mégis olyan belpolitikai mozgalmasság volt tapasztalható, amely a válságra mutatott. Kedden sorozatos kormányzói kihallgatások történtek, melyeknek az volt a céljuk kétségkívül, hogy a belpolitikai helyzetet tisztázzák.

Imrédy miniszterelnök kedden délben negyedező órákor kihallgatáson volt a kormányzóval. A kihallgatás egy óra hosszáig tartott. Utána a miniszterelnök Csáky külügyminiszterrel folytatott megbeszélést. Ugyaneb-

ben az időben Keresztes-Fischer belügyminiszternél előbb Bethlen István gróf. volt miniszterelnök, majd Eckhardt Tibor kiscsapatártni

Bismarck történelmi érdemeiről mondott beszédet Hitler kancellár

A német birodalom harmadik óriási csatahajójának ünnepélyes vizrebocsátása

Berlinből jelentik: Ünnepélyes külsőségek között Hitler birodalmi kancellár Göring tábornok-miniszterelnök, Himmler, Raeder tengernagy, Keitel tábornok és nagyszámban megjelent más előkelőségek jelenlétében bocsájtották vizre kedden Hamburgban a „Bismarck“ nevű 35 ezer tonnás nagy német cirkálót. Az ünnepélyes keresztelést Bismarck kancellár unokája, Löwenfeld asszony végezte. A vizrebocsátási ünnepség alkalmával Hitler birodalmi vezérkancellár nagy be-

vezér, aztán Teleki Pál gróf közoktatásügyi miniszter folytatott hosszabb tárgyalásokat. Délután Imrédy miniszterelnök Keresztes-Fischer és Teleki Pál minisztereket fogadta, a külügyminiszterrel is újból tárgyalt, majd késő estig folytatott megbeszélést Darányi Kálmán házelnökkel. Közben este félhétkor Teleki Pál közoktatásügyi miniszter ment kihallgatásra a kormányzóhoz, honnan esti fél 10 órákor jött vissza a miniszterelnökhöz. Tíz

Cinkezett drótkerítést

vaskapukat, vasajtókat, diszkerítéseket gyári áron készít és szállít

BOZSAK M. sodronygyára

Nagyvárad, Str. D. Cantemir 57.

óra tíz perckor Imrédy és Teleki Pál együtt ment kihallgatásra a kormányzóhoz s ez a kihallgatás félórát tartott.

Szerda délelőtt fél tíz órára minisztertanácsot hívtak össze. Utána még a parlamenti ülés megnyitása előtt a Nemzeti Egységpárt tart értekezletet.

A Keresztény Párt nem teszi pártkérdéssé a zsidó-törvény megszavazását.

Budapestről jelentik: Az Egyesült Kereszténypárt kedden este értekezletet tartott, melyen gróf Zichy János elnök beszámolt a zsidó törvényjavaslaton végrehajtott parlamenti bizottsági módosításokról. A párt a beszámoló után határozatot hozott, mely szerint a keresztény kérdésé miatt egyes párttagoknak vallásos aggodalmaik vannak s ezért a törvényjavaslat elfogadását nem teszik pártkérdéssé.

Ötvenmilliót beruházást végez a tavasz folyamán Szatmáron az állam

Felépítik a munkásbiztosító kerületi központját és az új inasotthont

Szatmár. Saját tud. A város haldokló gazdasági vérkeringésébe felviesztő löktetést hoznak azok a beígért köz munkák, amelyek a munkásbiztosító pénztár kerületi igazgatóságát, illetve a tanügyi hatóságokat foglalkoztatják.

Már évek óta vitakoznak afelett, hogy a munkásbiztosító pénztár kerületi székházát Szatmárnak melyik részén építsék fel. A betegséggel járó központja ugyanis a szükséges alapokat már évekkkel ezelőtt felvette a költségvetésbe, sőt a tervek is elkészültek, csak az új, háromemeletesre tervezett székház helyét nem tudták kijelölni. Ennek egyik akadálya a politikai helyzet volt. Most azonban, hogy a rendszer állandósult és a munkásbiztosító pénztár központi vezetését sem váltják le olyan gyakran, a szatmári kerületi központjának az új székház ügyének

végleges rendezése ügyében. A szatmári igazgatóság keresere Enescu központi vezérigazgató Szatmárra érkezett és a helyi vezetőkkel lefolytatott tárgyalások után úgy határozott, hogy az új székház a munkásbiztosító pénztár hivatali helyiségeinek helyén, a Mihai Viteazul-utcában építik fel. Egyben azt is közölte a vezérigazgató, hogy az építkezésre 15-20 millió lelt irányoztak elő. Az új épület háromemeletes lesz, két utcára fog nyitni és benne az összes munka-biztosító intézményt elhelyezik. A munkálatokat még a tavasz folyamán megkezdik.

Ugyanakkor lebontják a Ferdinánd-uton levő tanonciskola épületét is és helyén megkezdik az új tanoncotthon építését. Erre a célra a munkáügyi miniszterium — mint jelentették — 30 millió lelt irányzott elő.

szédet tartott. Többek között a következőket mondotta:

— A német haderő feladata a birodalom építése és a jogos német érdekek biztosítása. A birodalom hadereje a háború kemény eszközeivel is meg kell, hogy őrizzé a békét. A „Bismarck“ vizrebocsátása az első a 35 ezer tonnás csatahajók sorozatában és ez az ünnepélyes aktus már egy új Németországban megy végbe. Hosszas történelmi korszak és igen gyakran szögyenletes megálázottságok után a nemzeti szocializmus újból talpra állította a német nemzetet és a sikerek korszaka felé vezette. Illő dolog, hogy megemlékezzünk ma azokról a férfiakról, akik megvetették a mai nagy Németország alapkövét. — Ezek között a férfiak között is szinte egyedül állóan emelkedik ki Bismarck néhai kancellár hatalmas egyéniségével és páratlan munkakészségével. Ennek a hős férfúnak élete egy egész történelmi korszak életét jelenti. Bismarck harcot folytatott a liberálisok és demokraták belső ellenállásával szemben. Volt idő, mikor szinte mindenki összefogott ellene, de Bismarck történelmi lendülettel és munkakészséggel vívta meg harcát, hogy a német népből kiirtsza a marxizmust. A német nemzet nagyon sokat köszönhet neki, ő tette újból tisztelté és becsülté Németország nevét. Hatalmat és erőt adott, megbecsülést biztosított a német birodalomnak és gyarmati területekkel gazdagította hön szeretett hazáját és nemzetét. Génuszi munkáságáért azonban rossz fizetést, igen kevés elismerést kapott.

Hitler kancellár beszédét azzal fejezte be, hogy az új német birodalom harmadik és legnagyobb cirkálójának nem adhatnak jobb nevet, mintha a nagy német kancellárról nevezik el.

Tizenhét év a béke keresztútján

Ha a Szentatya pénteken hirtelen meg nem hal, élete négy nagy eseményének az évfordulóját ünnepelte volna a napokban XI. Pius pápa: a pápai koronázás tizenhetedik, a püspökké való szentelésének huszadik, pappászentelésének hatvanadik és a római kérdés békés, szerencsés megoldásának tizedik évfordulóját. Mind a négy esemény közel volt a pápa szívéhez, mégis az idei négyes évfordulón a Szentatya külön ki akarta hangsúlyozni a római kérdés megoldásának tizéves fordulóját. Ez lett volna az ünnep alaptonusa...

Aki ennek a szándéknak a mélyére tekint, az feltétlenül megérti XI. Pius pápa uralkodásának vezérgondolatát; megérti, hogy egy kitűzött cél érdekében gyújtott buzgóság-láng hogyan tud tiszta áldozati tüzzé nemesezni. Az általános, nagy, Krisztusi béke gondolata ez — pax Christi in regno Christi — amely a pápa minden lépésére rányomta bélyegét. És ha ez az évforduló csak egy kis békeaktusra, a római kérdés megoldására emlékeztet, mégis az általános megbékélés gondolatát veti fel.

Amikor Ratti bíborost megválasztották pápának, megkérdezték tőle, hogy milyen nevet fog felvenni. Az új pápa így válaszolt:

— IX. Pius pápasága alatt szenteltek pappá; X. Pius pápa hívott Rómába. Pius, ez békés név. Én minden erőmet az általános megbékélés munkájára akarom fordítani. Ezért: XI. Pius nevet választom.

Hogy mit jelentett ez a célkitűzés, azt nem csak a pápa, hanem a megválasztói is nagyon jól tudták. XI. Pius pápát 14 skrutinium után választották meg. Többet nem is tudunk a választás részleteiről. Megválasztása után Gasparri bíboros ezeket mondotta:

— Annyi skrutinium kellett a pápa megválasztásához, amennyi állomása van a keresztútnak. Mi végigjártuk ezt a keresztutat és a végén az új pápát a Kálváriára helyeztük.

Amikor tehát az új pápa, XI. Pius pápa, a világ békéjét tűzte ki uralkodása főcéljául, teljes elszántsággal és a nehézségek teljes tudatával a keresztutat választotta. Azt csak a Mindenható tudja, hogy ennek a keresztútnak eddig hány állomása volt. Körülbelül annyi, amennyi a béke útján uralkodása alatt termett. Annyi bizonyos, hogy XI. Pius pápa nem tért le erről az útról — nincs ma Moszkván és társain kívül senki, aki ezt el ne ismerné. Amikor pedig legutóbb betegsége idején életét is felajánlotta áldozatul a világ békéjéért, tudtuk, hogy megérkezett a Kálvária.

A római kérdés elintézése, ez volt első nagyobb szabású ténykedése, amellyel egy fél-évszázados nyílt sebet gyógyítottak be. Amire a liberalizmus és szabadkőműves gyámság alatt levő új egységes Olaszország nem volt hajlandó, azt a háború után feltörő nemzeti gondolat szükségessé tartotta. A pápai állam elfoglalása, az új helyzet kialakulása fél-évszázados történelmi kényszer volt már; a pápa a Vatikán foglya volt és számára nem létezhetett Olaszország Róma székével. Gondoljunk csak arra, hogy a pápa akkor is úgy szerette hazáját, fajtáját, amint azt a legutóbb is olyan meghatóan kijelentette. A megbékélés gondolata tehát állandóan előtérben volt nála. Viszont a másik oldalon is új emberek, új értékelések, új vágyak álltak: itt is megvolt a készség és a jóakarát. Egy kedves jele volt ennek az, hogy közvetlen a „marcia su Roma” után a feketeteingesek a Szent Péter-térre gyűltek hódoló tüntetésre. Vajjon mit érzett ekkor a pápa, akinek ezt jelentették és aki még nem mehetett ki az erkélyre megáldani a lelkes tömeget?

A kibékülés megtörtént és ma már a tizedik évfordulóját ünnepelték volna. Nem mondhatjuk, hogy ez a tíz év zökkenés nélkül telt el. A pápa és az olasz állam egyezménye 1931-ben esett át az első nagyobb nehézségen. A konfliktus a Katolikus Akció mozgásezabadságának akadályozása miatt tört ki. Ez a konfliktus egy megegyezéssel elintéződött. A második zökkenő még nem intéződött el. A fasiszta nagytanács fajtörvényeinek egyik rendelkezése az ütközőpont, az, amelyik az olasz és nem árja származású fél között kötött házasságot államilag nem fogadja el. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan sebet ütött a megegyezésen, amely szerint az olasz állam a házasságtörések dolgában az Egyház törvényeihez igazodik. Az

Egyháznak pedig ilyen érvénytelenítő akadályai nincsenek.

A pápa sajátkezű levelet írt az olasz királycsászárnak és Mussolininek az ügy békés elintézése céljából. Eddig azonban még semmiféle intézkedés sem történt. Mindenesetre megható, hogy a nyolcvankétesztendő pápa a békevágy és a szeretet találékonyaságával igyekezett felébreszteni a szívek mélyén szunnyadó jóakaratot. Ha csak egy kicsit is értékelni fogják áldozatát, nem maradhat el az eredmény ezután sem.

Február tizenkettedike: a lateráni szerződés tízéves évfordulója volt. Még ha konfliktusok szegélyezik is ezt a tízéves utat, mégis csak vigasztalás és öröm az általános helyzethez képest. Mert bármerre vetette is tekintetét a béke pápája, alig talált vigasztaló, biztató helyzetet.

Mexikóban 1925 óta rendszeres egyházüldözés van. Eszközei, módszerei a legkegyetlenebbek. Szerzeteseket üldöztek ki. Templomokat, egyházi vagyont egyszerűen állami tulajdonnak jelentették ki. Iskolákat zártak be. A pápa három delegátust üldöztek ki az országból. Papokat, hivatott gyilkoltak le. A pápa „Iniquis afflictisque” e körlevele Diocletian császár keresztényüldözéséhez hasonlítja a mexikói helyzetet és „cinkossággal és vétkes hallgatással” vádolja a világ sajtójának nagyrészét. 1931 óta még vadabban folyik ez az üldözés és még nagyobb a vértanúk száma. A pápa tiltakozása két körlevélben (1932 szeptember és 1937 Húsvét) hiábavaló. Az üldözés ma is tart, sőt az egyre erősödő kommunista befolyásra csak növekszik.

A mexikói üldözést csak az oroszországi mulja felül. A Szovjet valósággal megszemélyesítője a kereszténységre törő minden alvilági törekvésnek. 1922-ben a pápa a hatalmakhoz fordult (a genuai konferencia), hogy közbenjárókkal segítség az Egyházat oroszországi elismerésében és szabadságában. Eredmény: semmi. A nagy demokráciák újabb dühöngő igazságérzete és lelkiismerete akkor még aludt. Csak a zsidóság sorsa tudta felébreszteni. 1930-ban a pápa a

világ közvéleményéhez fordult. Eredmény ismét semmi. „Oroszországban pedig az üldözés erősödése volt erre a válasz. A katolikus rétegek közé is beszivárogni kezdő vörös metely megbélyegzésére pedig újabb körlevélre, (Divini Redemptoris) volt szükség. És ma? A nagy demokráciákban szabadon üzik az istentelen propagandát, a kommunista-ellenes államok pedig nagyrészt veszélyesen a másik végletbe estek.

Az orosz kommunizmus nagystílű vállalkozása volt a most felszámolásra kerülő spanyolországi polgárháború. Ennek az eseményei annyira szemük előtt játszódtak le, hogy szomorú részleteit felesleges újra felidézni. Ma a nemzeti Spanyolország katolikus szempontból eddig kifogástalan uton jár. A felek támogatásából pedig világosan kitűnik Anglia kalmár lelkiülete, az Egyesült Államok és Franciaország veszélyesen halfelé igazodó rokonszenve. Az Egyház állásfoglalása világos és érthető. Politikán és gazdasági érdekeken felül saját szempontjai szerint alakította ki.

Az új Németország, a Harmadik Birodalom, egy újabb keresztet jelentett a pápa válán a béke keresztútján.

Egy sorakoztak a keresztet a Szentatya tervezett ünnepén az ünnepi oltár körül. A béke sorsa a keresztút. A pápa sorsa ugyanakkor a keresztviselés. Mi hisszük, hogy ennek a keresztútnak az eredménye, az áldása ezután sem maradhat el. Sőt még többet is merünk állítani. Egyáltalán nem vagyunk kicsinyhitűek és pedig jogosan. Vessünk egy pillantást XI. Pius pápa uralkodásának 17 évére. A keresztút eredményekben igen gazdag, termékeny út. Negyvennél több konzisztórium, 31 körlevél, 25 dekretális levél, 31 Motu Proprio, kétszázánál több apostoli konstitúció, közel ötszáz apostoli levél, közel négyszáz magánlevél, 17 homília, 8 rádiószózat, közel kétezer beszéd a zarándokokhoz, 32 beszéd tudósok előtt, nevezetes nemzetközi kongresszusok, 11 konkordátum, 2 Szentély, 14 szentéavatás, Vatikánváros felépítése, megszervezése, Rómában hatalmas épületek különböző intézmények számára, 1230 plébánosi lakás Olaszországban, 4 nagy világiállás: rövidesen idevetett adatokban ez a tizenhétéves uralkodása váza.

Mi aztán erősen bízunk ennek az uralkodásnak, a béke keresztútjának, nagy, átfogó eredményében, a nagy, általános megbékélésben. Mert a keresztút nem a Kálváriával, hanem a Feltámadással végződik. (P. I.)

Bródy volt orosz miniszterelnök különös szabadulása a prágai börtönből

Előbb kötelezvényt akartak vele aláírni,
hogy többé nem foglalkozik politikával

Ungvárról jelentik: Bródy András volt orosz miniszterelnököt a cseh kedden váratlanul szabadonbocsátották. Mint emlékeztetés, Bródyt még novemberben tartóztatták le,

A nyakam merev a fájdalomtól

— Mit csináltál, hogy nyakfájásom ilyen hamar elmúlt?

— Az egyetlen hatásos szert használtam: bedörzsöltelek **CARMOL** *)-al.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer megfázás, gripa, reumatikus fájdalmak és íáz ellen

azért, mert népszavazást követelt Ruszinszkóban. Midőn Bródy a Prágában tartott minisztertanács elé terjesztette Ruszinszkó önrendelkezési jogának megadásáról szóló követelését, Sirovy akkori csehszlovák miniszterelnök parancsot adott Bródy elfogatására. Bródyt az egyik Prága melletti börtönbe zárták s azóta hiába történtek közbenjárások kiszabadítása érdekében.

Most érdekes részleteket jelentenek Ungvárról Bródy kiszabadulásának körülményeiről. A hírek szerint néhány nappal ezelőtt Bródyval közölték a cseh hatóságok, hogy abban az esetben, ha oly értelmű nyilatkozatot ír alá, amelyben elismeri az ellene emelt vádat, szabadlábra helyezik. Bródy a nyilatkozat aláírását megtagadta. Ekkor úgy kezdték meg az alkudozást, hogy kijelentették, megelégszenek vele, ha olyan nyilatkozatot ad, hogy kiszabadulása után nem foglalkozik politikával. Bródy ennek a nyilatkozatnak az aláírását is megtagadta. Végül is nem tudtak mit csinálni vele, nyitva hagyták cellájának ajtaját és közölték vele, hogy meneküljön, ha akar.

Bródy ugyan kísérelt a cellából és a börtön épületéből, de egyelőre az egyik prágai szállóban szállt meg és kijelentette, hogy mindaddig nem utazik el a cseh fővárosból, amíg biztosítékot nem kap arról, hogy nem üldözik. Bródy ebben az értelemben értesítette Ungváron lakó családját is.

Havas virágok — Erdély legkopottabb reverendájára

Gyergyói emlékek Márton Áron püspöki titkár korából

Gyergyószentmiklós, február hó.

A püspökszentelésre talán seholy készültek olyan lelkesedéssel, mint Gyergyószentmiklósban. Az a három év, amit Márton Áron püspök, mint káplán töltött e kis városban, annyira összeforrasztotta a város közönségét „Márton tisztelendő úr”-ral, hogy csak a szülőfaluja, Szentdomokos érezheti inkább magához tartozónak az új püspököt, de azután minygyárt Szentmiklós következék. Meg is mozdult az egész város apraja-nagyja, hogy résztvegyen

a nagy aktuson, mikor a „Tisztelendő úr”-at püspökké szentelik. Aztán egymásután jött hideg zuhanyként a sok, még a soknál is több visszautasítás. „Nincs hely”. A templom is kicsi. Szállítás sincs. Fáradságos küzdelembe került a sok lelkes tisztelőnek visszazorítása. Most aztán az ünnepségről lecsúszottak csaldottan, de foghatatlan szeretettel imádkoznak — ütkön. Közben aztán felemlegetik a sok kedves emléket, miket élénken őriznek szívükben nagyon szeretett püspökükről. Ezekből az emlékekből jegyzünk néhányat ide.

„Márton papbácsi — püspök bácsi”

Szentdomokosi volt az a csöpp leánya (Szakács Matild), aki a szentmiklói zárdában 1926-ban először jövendőlte meg, hogy Márton Áronból püspök lesz. A nővérek Isten szavának vették az alig ötéves gyermek szavát s figyelmeztették a „Tisztelendő úr”-at, hogy készüljön a nagy hivatásra. Tréfával ütötte el a dolgot. „Akkor csak ketten leszünk az egyházmegyében — mondotta meggyőződéssel — Orbán Dénes és én.”

Azóta Orbán Dénes jobb hazába költözött, az egyházmegye papjainak száma sem fogyatkozott meg s a jövendülés, lám mégis beteljesedett.

„Itt van!”

Ez a jellemző kis eset 1931-ben történt. Bérmariton volt Mailáth kegyelmes úr he-

„Ilyen kopott reverendája csak neki van”

Ez az emlék 1933-ból való, amikor a katolikus nagygyűlést Gyergyószentmiklósban tartották. Az irgalmas nővérek nagy buzgósággal dolgoztak egy reverendán. Stoppolták, varrták, vasalták. Munkában volt mindenki.

Egy pap meglátta a lázas munkát. Fölkidáltott: „Hála Istennek, megérkezett Áron is!”

A nővérek megkérdezték:

— Találkozott vele?

— Még nem, csak látom a reverendáját.

A nővérek elcsodálkoztak:

— Honnan ismert rá?

A pap mosolygott.

— Ilyen kopott reverendája az egész egyházmegyében senkinek sincs, csak neki.

„Ma is támadnak próféták”

Ez szintén ugyanazon a katolikus nagygyűlésen történt. Neves, elismert, nagy szónok egymásután következtek az előadói dobogón. Hálás, megértő tapsal jutalmazták mindeniket. Egyszer csak felemelkedik Márton Áron. Mint orkán, zúgott fel a taps. Percéig nem tud szóhoz jutni. A közönség lelkesedése határtalan. Csendesesen, szinte szegyenkezve mosolyog. Látszik, hogy terhére van a nagy tüntetés.

Eucharisztikus Világkongresszusi Almanach

Diszes kötés, művészi kiállítás. Több száz fénykép.

Ára a pénzelőzetes beküldése esetén 420 lei és porto 30 lei

Rendelje meg még ma az „ECCLESIA” könyvkeres-

kedés Oradea, vagy a „MAGYAR LAPOK” útján!

LEGSZEBB CSALÁDI EMLÉKKÖNYV!

* Alkoholisták, akik gyomorhurutban szenvednek, elvesztett étvágyukat napi kb. 150 gramm természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát következtében gyakran meglepő rövid idő alatt visszanyerik. Kérdezze meg orvosát.

Légvédelmi előadás Nagyváradon

A város vezetősége közli a lakossággal, hogy február 19-én és február 20-án délután 4 órai kezdettel légvédelmi előadás lesz a városi színházban. Az előadásokat T. Á. n. a. s. e. Conostantin őrnagy, a „Román Aeora-Chimica” technikai tanácsadója tartja a következő tárgysorozattal:

1. Egyéni védekezés; a védekező készülékek leírása, kezelése, viselése és velük való gyakorlatok.

2. A tömeges védekezés ezeknek építése, természetes és mesterséges rendezése.

A város vezetősége kéri a közönséget, hogy a díjtalan előadáson minél nagyobb számban vegyen részt.

Országos korcsolyaverseny a gyilkostó jegén

Csikszereda. Saját tud. Az országos korcsolyázó szövetség, mint ismeretes, úgy határozott, hogy az idei országos korcsolyaversenyt, a gyergyószentmiklói Sport Egyesület közreműködésével ebben az évben is a Gyilkostó jegén rendezi meg. A téli sport nagy eseménye lesz ez a verseny, valamint az ezzel kapcsolatos nagyszabású műkorcsolyázó verseny is, mert itt kerül előntésre, kinek a birtokába kerül a dr. Hirsch Elemér vándordíja. Gyergyószentmiklós városa, sportfőrel és polgársága minden áldozatot meghoz annak érdekében, hogy a versenyzők és vendégek jól érezzék magukat és így erőteljesen népszerűsítsék a székely Svájc és a páratlan Gyilkostó nagyszerű vidékét. A február hó 26. és 27-én lebonyolításra kerülő versenyeket 22-től kezdődő edzésre kiválóan alkalmas sportthet előzi meg.

BEKULDOTT HIREK

A nagyváradai katolikus tanítók február 20-iki zártkörű farsangzáró estélyének műsora

Nyitány (zenekar). 1. Az estélyt megnyitja Székely Gyula, a tantestület elnöke. 2. Román, orosz matróz táncokat és balettet lejt: Oszias Mancsi. 3. Puccini „Tosca” operájából áriákat énekel Szabó Zoltán zongorán kíséri R. Horváth Mici. 4. Népdalokat hegedül Szilágyi Béla, zongorán kíséri Philipiné Éles Joli. 5-a Deliber: Scanson Espagnole. b) Lásati-má sá cünt in pace de Sibianu. c) Mikes-Csák: Szeretném itthangyi... műdalok, énekl: Harsányi Anna, zongorán kíséri Malcalik Gabriella. 6. Ziegler, András: Szerenádok quartet, előadja egy alkalmi énekkar. A szólót énekl Gyulay Béla. Vezényel: András Ede zene tanár, országos karnagy. 7. Király himnusz. (Zenekar.) Fenntartott helyet a rendezőség csak azoknak biztosít, akik erre igényüket előre bejelentik. A megváltoztatott lakások miatt sok meghívó visszajött, ezért, akik a meghívót nem kapták meg, de arra igényt tartanak, sziveskedjenek címüket a Katolikus Kör háznagyai hivatalánál leadni.

A nagyváradai színházi iroda közleményei

— Esti előadások. A hölgy hozzám tartozik a Thália színház nyolcnapos nagyváradai ciklusának első nagyszerű ujdonsága. Nálunk az operett együttes legkiválóbbjaival, Gróf László rendezésében kerül színre még csütörtökön este 9 és vasárnap este 9 órakor, rendez helyárrakkal. — Nincs szebb, mint a szerelem, operett ujdonság bemutató előadása pénteken este 9 órakor, további előadások szombat este 9 és vasárnap délután 6 órakor. — A szomjas krokodil, nagy farsangi operett revü, hétfőn, kedden és szerdán este van a színház műsorán.

— Délutáni előadások: Csütörtökön délután 5, vasárnap délután 3 és kedden délután 5 órakor az Ide gyere rózeám c. operett kerül színre olcsó helyárrakkal. — Szombaton délután 5 órakor és szerdán délután 5 órakor Nem lesznek hálátlan nagyszerű operett van műsorán, olcsó helyárrakkal.

— Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné nagy gyermek előadás van a színházban nagyon olcsó helyárrakkal, színre kerül Sicc urfi kalandjai énekes, táncos, zenés nagy gyermekoperett.

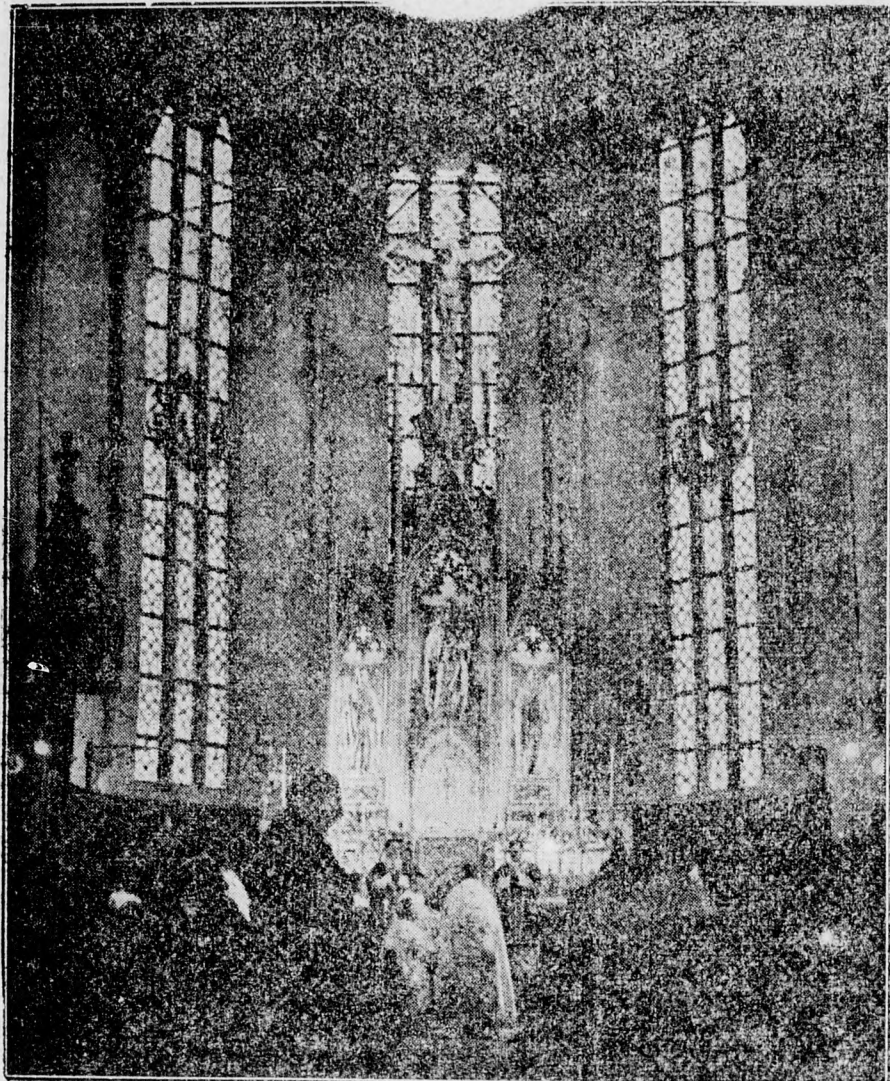
Képek Márton Áron püspökkészíteléséről

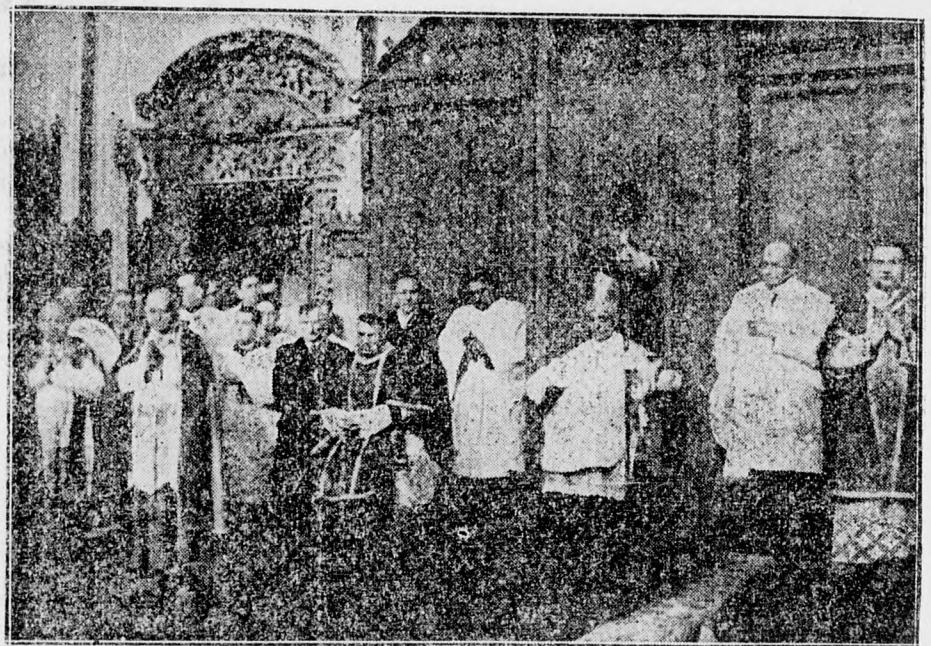
Bevonulás

Püspökké fölkenés szentolajjal

Főoltár, ahol a szentelés történt

Trónraemelés

Leborulás az oltár lépcsőin

Az öregek nézik fiuk felmagasztalását

Az öregek az utcán

VIII.

A

Je

A

küli,
a rég
rends
és m
kintet
sok e
tó ma
és vé
nemz
dig o
egyén
évtize
egyed
nébe.

K

dó se
tében
széke
az ó
közös
körök
sok
Karác
megh
na, h
lélek
ja cs
közse
ban,
mába
nek
tegsé
az u

Hyp

és el

élekt

sokk

meg

pen

szóv

nál

nyok

nyit

velk

ván

gyer

sági

a b

állít

előh

talá

legn

után

„M

ti a

szü

kap

lan

ság

LEGUJABB

A magyar képviselőház kegyeletes megemlékezése XI. Pius pápáról

Imrédy Béla miniszterelnök úgy a minisztertanácson, mint a kormányzónál bejelentette lemondását. A belpolitikai válság miatt egy hétre elnapolják a képviselőházi üléseket

Budapestről jelentik: A szerda délelőtti minisztertanács egy óra hosszáig tartott. A minisztertanácson Imrédy Béla miniszterelnök bejelentette lemondási szándékát. A kormány nevében gróf Teleky Pál kultuszminiszter mondott köszönetet Imrédynek eddigi munkásságáért és alkotásaiért. A minisztertanács után Imrédy a várba ment és Horthy Miklós kormányzó előtt jelent meg kihallgatáson. A miniszterelnök a kormányzónak is bejelentette lemondását.

A minisztertanácsról a kormány tagjainak egy része hazament, másik része pedig a képviselőházba ment. A képviselőház üléseit Darányi

Kálmán házelnök nyitotta meg. A képviselők valamennyien fekete ruhában jelentek meg. Darányi Kálmán megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg a katolikus egyház gyászáról és méltatta XI. Pius pápa 17 éves uralkodását. Amikor Imrédy Béla, aki már a kormányzótól jött, belépett a képviselőházba, a kormánypárt nagy tapsal fogadta.

Később a képviselőház üléseit egy negyed-óra felfüggesztették és a kormány tagjai értekezletre gyűltek össze. A folyosón híre terjedt, hogy a belpolitikai válságra tekintettel a képviselőház üléseit egy hétre elnapolják.

Imrédy Béla magyar miniszterelnök lemondása a kormánypártban és a parlamentben

Allítólag az volt a lemondás oka, mert a miniszterelnök most értesült arról, hogy zsidó volt az anyai dédapja

Budapestről jelentik lapzártakor: A kormányhoz közelálló *Esti Ujság* déli kiadása beszámol a kormányválságról és megállapítja, hogy az tisztán csak személyi jellegű. Csupán személyi változás lesz a kormányban, de a kormány politikája bel- és külpolitikai téren egyaránt változatlanul marad.

Utolsó percben érkezett távirataink szerint a képviselőház ülésének felfüggesztése után a Nemzeti Egységpárt ülést tartott, melyen Imrédy Béla bejelentette és megindokolta lemondását. Kiszivárgott, de nem hivatalos jelentés szerint Imrédy saját zsidótvényének konzekvenciáit vonta le távozására által. Bejelentette ugyanis a pártértekezleten, hogy csak most értesült róla, hogy nagyanyjának, Heller Karolinának az apja zsidószármazású, aki zsidónak született és csak 6 éves korában vált keresztényé. A Budapesti Tudósítóiroda kérdést intézett ebben az ügyben a

Magyar Távirati Irodához, amely a hírt megerősítette.

A Nep értekezlete után pártközi értekezlet volt, melynek befejezése után Darányi Kálmán házelnök újra megnyitotta a képviselőház üléseit. Bemutatta a két új képviselőt és bejelentette, hogy Kolozsvári Borcsa Mihály, az egyik új képviselő úgy oldotta meg az összeférhetlenségi kérdést, hogy lemondott a miniszteri sajtófőnöki állásáról.

Ezután Darányi bejelentette Imrédy Béla lemondását és közölte, hogy az új kormány megalkulásáig a kormányzó Imrédyt bízta meg az ügyek további vitelével. Majd a képviselőház üléseit bizonytalan időre elhalasztották. Budapestben szerdán megkezdődtek a kormányalakításra való tárgyalások. Remélhető, hogy a kormány megalkulása rövidesen megtörténik annál is inkább, mert csupán személyi változásokról van szó.

Az olaszok hatvanezer főnyi hadsereget vontak össze Libiában

Az angol kormány aggódik az olasz hadmozdulatok miatt. A francia külpolitikai félhivatalos lap éles támadása Róma ellen

Londonból jelentik: Az *Evening Standard* arról értesül, hogy Chamberlain miniszterelnök egyelőre elutasítja az angol parlament feloszlata iránti kívánalmat. Arról volt szó ugyanis, hogy tavasszal a parlamentet feloszlatták és új választásokat írnak ki.

Most a lap értesülése szerint Chamberlain egy határozott, hogy a parlamentet csak október vagy november táján oszlatja fel.

Londonban egyébként a miniszterelnök elhatározását a jelenlegi súlyos külpolitikai helyzettel magyarázzák. Nagy aggodalmat keltenek ugyanis angol körökben a Libiában történt nagyszabású olasz csapatösszevonások. Az olaszok 60.000 főnyi hadsereget vontak össze Libiában. Amint a római angol laptudósítók kijelentik, az angol nagykövet ebben az ügyben felkereste Ciano olasz külügyminisztert, aki a nagykövet előtt megerősítette a csapatösszevonásról szóló híreket. A libiai csapat-

mozdulatokat Ciano azzal indokolta, hogy francia részről is hasonlóképpen jártak el s ezért Olaszország kénytelen megenni az ellenintézkedéseket. Az angol nagykövet azt válaszolta erre a magyarázatra, hogy ilyen nagyarányú csapatösszevonást nem lát szükségesnek, mert az Észak-Afrikában tartózkodó összes francia haderők sem rugnak annyira, mint a libiai olasz csapatok.

Párizsból jelentik: A félhivatalos *Temps* keddi vezércikkében olyan éles támadást intéz Olaszország ellen, mint négy héttel ezelőtt tette. Mint emlékeztetés, a *Temps* akkor azzal fenyegetőzött, hogy Franciaország megszállja Minorca-szigetét, ha Olaszország a Spanyolországban harcoló önkénteseket nem hívja vissza. Azóta a spanyol nemzetiek Minorca szigetet már elfoglalták s így a franciák fenyegetőzésének beváltására akkor sem kerülhetne sor, ha azt komolyan gondolná.

A *Temps* most azt írja, hogy a római francia nagykövet tudomására adta Ciano külügyminiszternek, hogy ha az olasz kormány nem adja meg azokat a garanciákat, melyeket annakidején az angol-olasz egyezményben lefektettek, akkor súlyos válság várható a helyzeten. Ezek a biztosítékok arról szólnak, hogy Olaszország a spanyol háború után visszahívja önkénteseket és nem kér semmi jogot Spanyolország vagy a spanyol gyarmatok területén.

A lap azzal fenyegetőzik, hogyha az olasz kormány nem adja meg eleve ezeket a biztosítékokat, akkor Anglia kénytelen lenne Franciaország megsegítésére sietni.

Románia nem kapott még értesítést a Fekete-tengeri egyezmény tervéről

Rómából jelentik: A Stefani-iroda foglalkozik azokkal a híresztelésekkel, melyek szerint a Szovjet új fekete-tengeri egyezményt akar létrehozni. A hírszolgálat bucuresti tudósítója útján kérdést intézett ebben az ügyben a román kormánykörökhöz, ahonnan azt a választ kapta, hogy Románia ilyen természetű ajánlatot eddig még nem kapott.

Franco tábornok kiméli Madridot

Az angol kormány elismeri a spanyol nemzeti kormányt

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* arról értesül, hogy Saragossából érkező jelentések szerint Franco tábornok nagy offenzívát készít elő. Franco az a célja, hogy a még köztársasági kezekben lévő területeket is megtisztítsa. Franco környezetében egyébként kijelentették, hogy a nemzeti csapatok, ha akarják, néhány óra leforgása alatt Madridban lehetnének, de Franco kimélni akarja a főváros építészeit remekeit.

A *Daily Telegraph* foglalkozik az angol kormány magatartásával a nemzeti spanyol kormány iránt. A lap úgy tudja, hogy a keddi helyett szerdán megtartott minisztertanács okvetlenül a Franco-kormány elismerése mellett nyilatkozik meg, de a határozatot egyelőre nem hozzák nyilvánosságra.

Előtérbe kerülnek a cseh fasiszták

Gaida tábornok lesz az új belügyminiszter. Lappangó kormányválság Prágában

Prágából jelentik: A cseh hatóságok betiltották a „Cin” című folyóiratot, melyet a hasonló nevű nyomdavállalat ad ki. Ez a nyomdavállalat a régi Benesi uralom leghűbb támogatója volt. A folyóirat betiltását a cseh nemzeti sajtó nagy örömmel fogadja mert a „Cin” a baloldali irányzat erős kifejezője volt.

Az „Express” című lap a betiltással kapcsolatosan azt a kívánságát fejezi ki, hogy legfőbb ideje volna már a folyóirat könyvkiadó vállalata és nyomdája végleges megszüntetésére is. Hasonlóképpen követeli a lap a „Přítomnost” klub betiltását is, amely Benes u. n. szalonbolsevistáit egyesítette. Ebben a klubban tartott nem régen előadást Havelka volt miniszter egészen baloldali tónusban. Az „Express” eike általános feltűnést keltett.

Prágában egyébként mindinkább kialakul az a vélemény, hogy a jelenlegi Berán-kormány nem sokáig tarthatja magát. A megkisebbedett Csehszlovákia második kormánya ugyanis erősen ingadozik. Már pedig az új rendszerben erősebb-közű kormányra volna szükség. Hír szerint Czerny jelenlegi belügyminiszter kapna megbízatást a kormány alakítására.

A Poledni List szintén foglalkozik a lappangó kormányválsággal és azt írja, hogy a megoldásban Gaida, az ismert cseh fasiszta tábornok is szerepet kap. Gaida állítólag belügyminiszter lenne az új kormányban. Ennek előjeléül tekintik, hogy Gaida néhány napon belül rádiószózatot intéz Csehszlovákia lakosságához.